

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

ritum satiare non possunt. Unde egregie Augustinus: *Cur ergo per multa vagaris homuncio, quando bona animæ tuæ & corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit: desideria simplex bonum, quod est omne bonum, & satiat.*

Ad majorem ejusdem veritatis confirmationem & intelligentiam, legendus est liber Ecclesiasticus: nam ut sapienter observavit Canus lib. 9. de locis Theologicis cap. 9. præcipuus hujus libri scopus est ostendere, hominis beatitudinem non consistere in aliquo bono creato, sed in solo Deo; ad quod statim capite 1. hoc proponit fundamentum: *Vanitas vanitatum & nihil aliud, sed etiam vanissima sunt, ut hominem faciant beatum; nam geminatio illa, in eo vanitatum, hebraïsmus est, superlativum denotans.* Et S. Thomas in hac quæstione percurrit omnia bonorum genera, ostendens in nullo esse beatitudinem: sic Salomon in toto decursu illius libri, seipsum in exemplum assumens, discurret per omnia genera bonorum creatorum, quæ ipse studiosissime expertus est, & ostendit omnia vana esse ad beatitudinem conciliandam; ac tandem concludit in fine libri, dicens: *Finem loquendi pariter omnes audivimus, Deum time, & mandata eius observa: hoc est enim omnis homo: id est (inquit Hieronymus) ad beatitudinem est omnis homo: Ex quo infert Bernardus: Ergo si hoc est omnis homo, absque hoc nihil omnis homo.*

Possit tertio probari conclusio multis Sanctorum Patrum testimoniis, quæ breviter cauti prætermittito. Unus sufficit Augustinus, qui lib. de moribus Ecclesiæ c. 8. sic ait: *Bonorum summa Deus nobis est; Deus est nobis summum bonum, nec in se remanendum nobis est, nec ultra querendum alterum: alterum enim periculosum, alterum nullum est.* Et lib. 4. Confess. cap. 5. *In seipsum homo qui seipsum (scilicet bona creata) te autem nescit: beatus autem qui seipsum, etiam seipsum nescit: qui verò te seipsum novit, non propter illa beatus, sed propter te solum beatus.*

Denique eandem conclusionem triplici ratione demonstro. Prima sic breviter potest proponi: Ratio ultimi finis, & primi principij, sibi invicem correspondent, & mutuo adæquantur; juxta illud commune Philosophorum axioma: *Ordo finium respondet ordini agentium:* At esse primum principium soli Deo potest competere: Ergo & ratio ultimi finis & objectivæ beatitudinis illi soli convenit; juxta illud Apocal. 1. & 22. *Ego sum Alpha & Omega: principium & finis.*

Secunda ratio sumitur ex Divo Thoma art. 2. Beatitudo objectivæ perfecte debet nostrum quietare appetitum: At solum bonum increatum perfecte illum quietare potest: Ergo in solo bono increato consistit beatitudo. Major patet: nam beatitudo objectivæ est ultimus finis, qui talis dicitur, ex eo quod ultimo finit & terminet creaturæ rationalis appetitum. Minor vero sic ostenditur: Objectum voluntatis, quæ est humana appetitus, est bonum universale: Ergo solum bonum universale illam potest quietare: At bonum universale in solo Deo reperitur, unde Deus loquens Moyfi Exodi 3. dixit: *Ego ostendam omne bonum tibi* (quæ verba de visione divinæ essentia communiter intelliguntur)

A Ergo solum bonum increatum potest hominis appetitum satiare.

Confirmatur exemplo materiæ primæ horum corruptibilium, quæ quia omnem formam sublunarem appetit, per nullam illarum potest perfecte satiari; sed tunc solum perfecte satiaretur, si vel omnes reciperet, vel aliquam eminenter alias continentem: Atqui similiter voluntas hominis appetit bonum in universali, sive ad omne bonum in appetendo extenditur: Ergo per nullum illorum quietari potest perfecte, sed solum perfecte satiabitur, si omnia bona possideat, vel aliquid in quo omne bonum eminenter contineatur; cumque ista continentia soli bono increato possit competere, consequens fit, quod solum bonum increatum possit perfecte hominis appetitum satiare.

Confirmatur amplius: Totus mundus per globum, seu circulare in figuram representatur; cor autem hominis est figuræ pyramidalis, seu triangularis, cujus basis est supra, & cuspis infra, teste experientiâ anatomicâ: Sed datò & positò circulo supra triangulum, semper aliquis angulus trianguli manet inexpleratus, & per alium duntaxat triangulum repleri potest, ut demonstrant Mathematici: Ergo cor hominis per nullas creaturas in mundi globo contentas, sed solum per alium triangulum, nempe Sanctissimam Trinitatem, repleri potest.

Tertia ratio, quæ est desumpta ex parte intellectus, & quam proponit D. Thomas quæ sequenti art. 2. potest sic formari. Non minus est de ratione beatitudinis quietare perfecte intellectum, quam satiare voluntatem: At omnibus creaturis divisivè aut collectivè cognitis, intellectus non quietaretur, donec ad quidditativam Dei cognitionem perveniret: Ergo in nullo creato beatitudo objectivæ hominis potest consistere. Major patet: beatitudo enim est bonum perfecte satiativum hominis; subindeque utriusque potentia in anima ejus existentis, intellectus scilicet & voluntatis. Minor verò probatur:

D Naturale est homini, cognitis effectibus desiderare cognoscere causam, non solum quantum ad an est, sed etiam quantum ad quid est, seu habere cognitionem quidditativam illius; objectum enim intellectus est quod quid est, id est, essentia & quidditas rei, ut dicitur in 3. de anima: Ergo omnibus creaturis, quantumcumque perfecte cognitis, non quietaretur intellectus, donec ad quidditativam Dei cognitionem perveniret.

S. V.

Solvuntur objectiones.

31. Gentilium & Hæreticorum argumenta nullius ponderis sunt, & idcirco omittenda. Sed potest contra primam rationem D. Thomæ objici primò: Objectum nostræ voluntatis est bonum universale in prædicando, hoc est bonum abstractum ut sic, sicut etiam verum in communi est objectum nostri intellectus: Atqui Deus non est bonum universale in prædicando, vel in causando, id est, omnis boni perfectionem formaliter vel eminenter in se continens: Ergo ex eo quod objectum nostræ voluntatis est bonum universale, non rectè infert D. Thomas, solum Deum posse ejus appetitum perfecte satiare; sed committit æquiva-

vocationem, argumentando à bono universali in prædicando ad bonum universale in essendo, vel in causando.

32. Secundò, contra eandem rationem arguitur: Appetitus humanus est aliquid finitum: Ergo per objectum finitum satiari potest. Consequentia probatur: tum quia finitum ad sui quietem, seu satietatem nequit aliquid infinitum exposcere: tum etiam, quia appetitus humanus, ex eo quòd infinitus est, satiatur formaliter, seu tanquam per formam per aliquid finitum, nempe per visionem beatificam, vel beatificum amorem: Ergo eadem de causa poterit objective per aliquod bonum finitum satiari.

33. Hæc tamen parùm urgent, & facile dilui possunt. Unde ad primam respondetur, concessò Antecedente, negando Consequentiam; possumus enim rectè, & absque æquivocatione argumentari ab uno ad aliud, quando unum in alio continetur: quare cum tota perfectio boni universalis in prædicando contineatur eminentissimò modò in bono universali in essendo, & in causando, rectè infert D. Thomas, ex eo quòd appetitus humanus extendatur ad omne bonum, posse solum quietari possessione boni increati, quòd est universale in causando, continens in se omnis boni perfectionem, ab imperfectionibus depuratum.

34. Dices: Quietatio appetitùs fieri debet per illius objectum: Ergo si objectum appetitùs nostri non est bonum universale per causalitatem, sed per prædicationem, hoc & non illud perfecte ipsum quietare potest.

Respondeo, quòd quietatio nostri appetitùs debet fieri per illius objectum, vel per aliquid, in quo tota perfectio ejus objecti contineatur; cuiusmodi est Deus; qui universalis boni continet perfectionem.

35. Ad secundum dicendum: quòd etsi appetitus noster sit in se finitus & limitatus, est tamen in appetendo syncategorematicè infinitus, quia non tot appetit, quin plura in infinitum appetere possit; & ideo solum per infinitum bonum potest quietari. Unde concessò Antecedenti absolute, nego Consequentiam. Ad primam probationem distinguo Antecedens: id quòd est omni modo finitum, concedo Antecedens: quòd aliquà ratione est infinitum, nego Antecedens, & Consequentiam: quia humanus appetitus est infinitus modò explicatò.

Ad secundam probationem, concessò Antecedenti, nego Consequentiam: appetitui namque finito repugnat per formam infinitam à se essentiam actuari; & ideo non potest ad sui satietatem formam infinitam: non autem repugnat ei ad aliquid infinitum objective terminari, sed potius id perit, etsi finitus sit: & ideo in solo bono infinito tanquam in objecto potest quietare.

36. Dices, si appetitus esset infinitus entitative, ad sui satietatem non amplius exposceret, quàm infinitum objectum: Ergo cum sit entitative finitus, id non potest petere. Pater Consequentia: nam id, quòd est finitum in genere entis, nequit ad sui satietatem id ipsum exigere, quòd postulat infinitum entitative.

37. Respondeo concessò Antecedenti, negando Consequentiam. Ad cuius probationem, distinguo Antecedens: Non potest idem petere, & eodem modo, concedo Antecedens: idem diversò modò, nego Antecedens. Modi autem

diversitas consistit in hoc, quòd si appetitus esset infinitus entitative, attingeret modò infinitò objectum infinitum, & sic satiaretur: sed quia est finitus in genere entis, etsi petat objectum infinitum, illud tamen non petit attingere modò infinitò, sed finitò.

Instabis: Ratio D. Thomæ, vel probat debere attingi objectum infinitum modò infinitò, ut appetitus noster quietetur, vel non convincit petere objectum infinitum: At primum non convincit, ut modò asseivimus: Ergo nec secundum. Major probatur: ex eo enim probavimus nostrum appetitum non satiari per bona creata, quia quovis illorum, vel omnibus illis per intellectum cognitis, restat cognoscendum bonum increatum, ad cuius cognoscendum appetitus noster inclinatur: similiter, cum bono increatò, finitò modò cognitò, adhuc restet idemmet objectum ut perfectiori modò cognoscibile; & ad istam majorem, seu perfectiorem cognitionem detur inclinatio in nobis, non quietabitur hominis appetitus, nisi ad infinitum modum cognitionis, quò perfectior non sit, perveniat.

Respondeo negando Majorem, ad cuius probationem, concessò Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem. Ratio discriminis in eo consistit, quòd inclinatio ad cognoscendum Deum, qui est creaturarum causa, est substantialis nostro appetitui; inclinatio autem ad majorem perfectionem cognitionis habita de Deo, est veluti modalis ejusdem appetitùs perfectior: unde quia beatitudo objectiva non debet nostrum appetitum satiare quoad omnem modum, seu perfectionem intentionem illius (est enim impossibile quoad istam rationem inquam plene satiari) sed solum debet illum quietare quoad substantiam suam inclinationis; & tamen cognitis omnibus creaturis, & ignoratò, seu non cognitò Deo quidditative, non ita satiatur appetitus humanus, id est quoad substantiam suam inclinationis, ideo bene intulimus cum D. Thoma, non posse in aliquo, præterquam in Deo quidditative cognito, objectivam hominis felicitatem consistere.

ARTICULUS II.

An Deus ut unus sit sufficiens ad nos beatificandum, ita quòd si per impossibile lateret ut Trinus, perfectè à bonum beatitudo subsisteret?

CERTUM est, visà divinà essentia de facto videri omnes personas Divinas; imò celeberrimos Theologi docent, non posse essentiam divinam videri sine Personis, etiam de potentia Dei absoluta, ut in tractatu de visione beata huius ostendimus. Veruntamen, quia licet interdum uti suppositione impossibili ad investigandam rationem formalem & essentialem alicujus rei, ut patet, quando queritur, an si Spiritus sanctus non procederet à Filio, distingueretur ab illo? ideo ad explorandam essentiam & rationem formalem objectivam beatitudinis, quæ Sancti perficiuntur in caelo, inquirunt hic Theologi, an Deus ut unus sit objectum sufficiens ad nos beatificandum, ita quòd si per impossibile lateret ut Trinus, essentia beatitudinis adhuc subsisteret.

Partem